

Oktobar 2010

HAJDE DA SE PRAVIMO ENGLEZI

Sadržaj

Uvod

Kako je nastao engleski jezik

Vreme i vremenske prilike

Priče o mesecima

Kako su dani dobili svoje nazine

Doba dana

It is tea time

Da li ste za sendvič

Pite i tartovi

Vremena u engleskom jeziku tabela

Sve dugine boje-naravno boje na engleskom

Zašto je plavo tako tužno

Zelena

Crvena

Present Simple Tense

Uvod

Učenje je životni poduhvat, proces, koji traje dok tinja i poslednja iskra života u nama. Živeti život zemaljski, znači učiti i savladati mnoge veštine i znanja. Bubanje, koje na žalost još uvek srećemo i čime su naša deca još uvek veoma opterećena je loša opcija, koju bi trebalo što pre zameniti kreativnošću i željom da se zadovolje nepresušna energija i želja za znanjem, koje imaju sva deca.

Učenje je pre svega zadovoljstvo, imanetna čovekova potreba za usavršavanjem i poboljšanjem kako sebe, tako i svog okruženja. Samo po sebi, učenje mora da bude zadovoljstvo, užitak i podsticaj – nikako obaveza ili smor, kako deca danas kažu.

U 21-om veku, život teče on-line. Mogućnosti su neverovatne, odgovori na pitanja su na dohvrat ruke. Ali, neophodno je znanje stranih jezika, pre svega engleskog.

Učenje jezika može i mora biti drugačije od onoga što još uvek, na žalost, često srećemo u našim školama, Present Simple se gradi kada na infinitivnu osnovu glagola koji se menja,..... Gramatika je samo pomoćno sredstvo, vocabular, konverzacija pre svega, usmena i pisмена je najbolji način za učenje jezika, a istovremeno i krajnji cilj.

Jedno od pomoćnih sredstava, da se neka oblast, konkretno strani jezik i kultura naroda zavoli, da se podstakne želja za učenjem, su interesantne priče. Evo mog prvog pokušaja da Vam približim engleski jezik i kulturu. Nadam se da će i oni koji uče, kao i oni koji poznaju engleski jezik, pronaći nešto novo i intresantno, što će ih, ako ništa drugo, podstići bar u daljem traganju za znanjem.

Vreme! Vreme je kategorija, koja prožima svaki aspekt čovekovog bitisanja. Važna je u svakoj svojoj pojavnosti, prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Putovanje kroz vreme postoji, doduše samo na krilima mašte. Ali i to je nešto. Zato ćemo se otisnusti i putovati kroz vreme, kroz razne kategorije vremena, malo u prošlost, malo zaviriti u dane, mesece u godini, zastati da se odmorimo i nešto prezalogajimo, proći ispod duge i pogledati neke sličice vezane za gramatičke kategorije, koje opet imaju veze sa vremenom. Engleski jezik ima svoju priču, istoriju, razni narodi i jezici su ostavili traga u njegovom nastanku i razvitu, pa krenimo odatle. Hajde da se malo pravimo da smo Englezi!

1 Kako je nastao engleski jezik ili zašto u engleskom postoje različite reči za pile i piletinu!!!!

Poreklo engleskog jezika se obično prati od 5-og veka nove ere. U to vreme su se neka evropska plemena organizovala i doplovila do Engleske, koja je bila relativno slabo naseljena polu-divljim plemenima, Britima, Piktima i stanovništvom preostalim od rimske vladavine (Rimljani su napustili Britaniju oko 410 godine).

Plemena su germanska, Juti, Saksonci i najbrojniji ili najdominantniji Angli. Tako i nastade naziv : Angle-land, zemlja Angla ili Engleska. To je period tzv. Old English, staroengleskog. Sećate se filma Beovulf. Nastao je po spevu, koji datira iz tog perioda.

Smatra se da nešto manje od polovine reči u savremenom engleskom ima svoje korene u staroengleskom.

U međuvremenu su se tu motali Vikinzi, koji su stalno dolazili, palili i žarili i odlazili, ali su ipak ostavili i svoj uticaj na engleski jezik.

A onda dolazi čuvena 1066 godina, godina kada su Normani osvojili Englesku. Zašto čuvena? Ta invazija je stvorila engleski jezik, kulturu, bila dominantna u odvajanju engleskog jezika od ostalih germanskih jezika, kojima inače po poreklu pripada.

Eti Normani, koji su doneli svoju kulturu i jezik, koji je bio starofrancuski, napraviše dar-mar na ostrvu. Vojno dominantni, vrlo brzo su zagospodarili gotovo celom teritorijom i bogami lepo su se smestili i organizovali.

Pošto su Normani bili sad plemstvo, koje je živelo onako baš lagodno, bez ikakvog rada i generacijski uživalo u plodovima svog osvajanja, jedna od glavnih zabava i način za ubijanje vremena im je bilo jelo.

I tako su oni jeli pork i pojma nisu imali da seljaci tu životinju zovu pig. Piletina, veoma često na meniju, poultry, a pilićima-chicken su se bavile sluge, kojima ionako nije bilo dozvoljeno da puno pričaju a ni puno da jedu. Isti slučaj; beef - govedina i cow - krava.

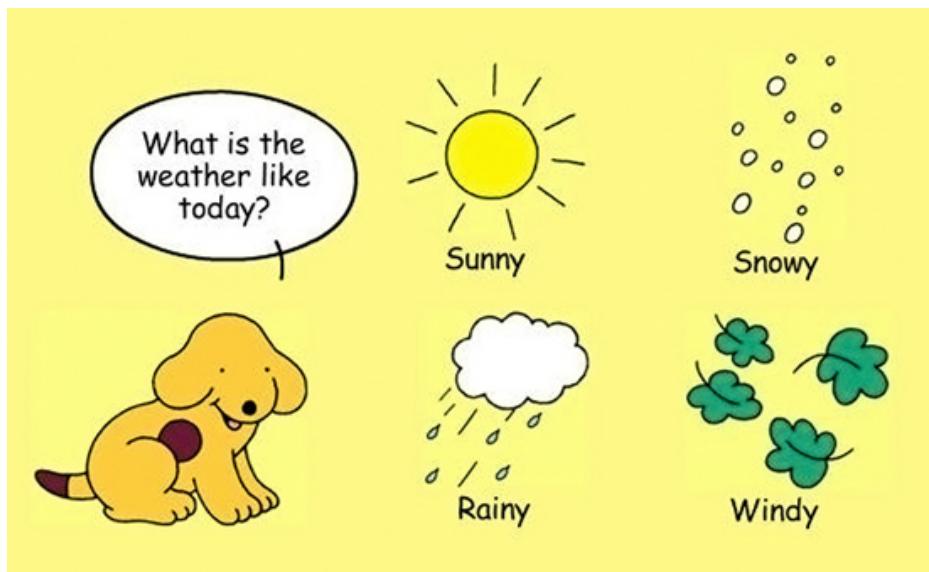
Ipak, nisu svi samo jeli. Bilo je i umetničkih dušica, to je doba Čosera (Geoffrey Chaucer) i njegovih Kenterberijskih priča. Period se zove Middle English.

Zatim dolazimo do labuda iz Ejvona, naravno Šekspira, William Shakespeare (1564–1616) i modernog engleskog.

Važni uticaji za razvitak engleskog jezika, koji zatim slede su pronalažak štamparije i otkriće Amerike, tj. prelazak engleskog preko okeana.

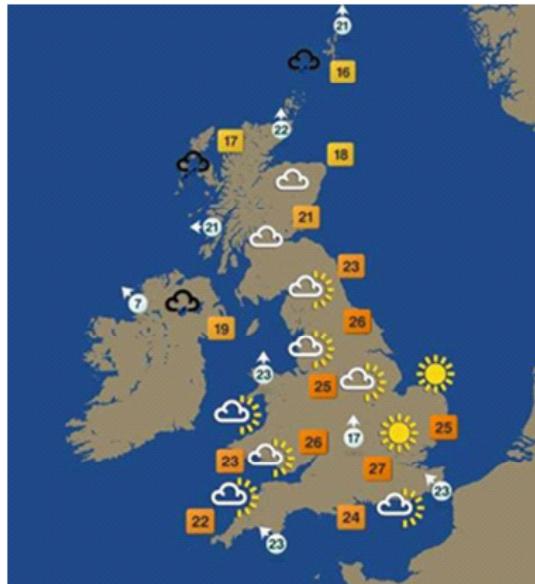
2 Vreme i vremenske prilike

Vreme. Mi kažemo u srpskom jeziku - kakvo je vreme danas, misleći pri tom, da li je hladno toplo, vetrovito. Kažemo da li imaš vremena za mene danas? Opet isti termin – vreme. U engleskom jeziku se mora napraviti razlika, između termina **time**-vreme, u smislu proticanja vremena u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti - *continuum in which events occur in apparently irreversible succession from the past through the present to the future* i vremenskih prilika – **weather** - *the state of the atmosphere at a given time and place, with respect to variables such as temperature, moisture, wind velocity, and barometric pressure.*

Englesi, kao ostrvski narod, vekovima su trpeli uticaje čudljivih vremenskih vremenskih prilika i to je ostavilo uticaja na tradiciju. Jedno od opštih mesta, kada su Englezzi u pitanju je, uz ispijanje čaja i razgovor o vremenskim prilikama. Dakle, ako ste u prilici da vodite konverzaciju sa Englezom, tema koja je apsolutno sigurna je – vremenske prilike.

BBC je 2006 izneo podatak, pozivajući se na **Oxford dictionary**, koje imenice su popularne u engleskom jeziku i evo liste, top 10:

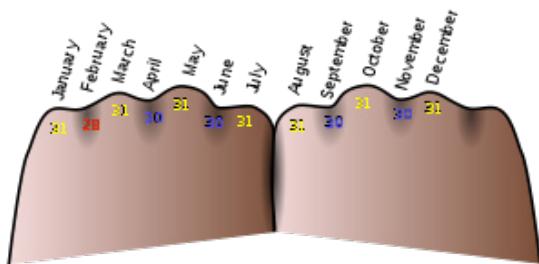
TOP 10 NOUNS

- 1 Time**
- 2 Person**
- 3 Year**
- 4 Way**
- 5 Day**
- 6 Thing**
- 7 Man**
- 8 World**
- 9 Life**
- 10 Hand**

Eto, vratili smo se na drugu kategoriju vremena. Znači kod Engleza, omiljena tema je vremenske prilike, a omiljena imenica vreme.

3 Months of the year - kako su meseci u godini dobili ime u engleskom, srpskom, latinskom

Znamo da meseci nemaju isti broj dana, a koliko koji ima, računa se i kod nas i u kod malih Engleza isto:

A month is a unit of time, used with calendars, which was first used and invented in Egypt, as a natural period related to the motion of the Moon.

Ovako počinje odrednica o mesecu, kao kalendarskom pojmu u Wikipedia.

Dakle, mesec (month - manth, recimo je najbolja transkripcija), kao jedinicu za protok vremena u kontekstu kalendara, su prvi smislili i koristili Egipćani.

Naš savremeni kalendar smo preuzeли, nasledili od Rimljana. Rimljani su prvobitno imali 10 meseci i godina je počinjala u martu, što je tada svima i bilo logično, tada sa prolećem, počinje novi ciklus buđenja prirode. Zimski period se i nije baš nešto dobro tretirao i nisu postojali meseci za taj period.

Otprilike 700 godina pre nove ere, rimski vladar po imenu Numa Pompilius je rešio da popuni tu nedefinisanu prazninu u godini i dodao je 2 meseca. Doduše, još to nije bio definitivni kalendar, u današnjem smislu, pošto broj dana u mesecu, još nije bio konačno sređen. Numa je dodao i jedan mesec, za zimski period, po imenu Intercalaris, ali to je potrajalo samo do Cezara, koji je uveo red u rimski kalendar i napravio ga ovakvim kakvim ga danas znamo.

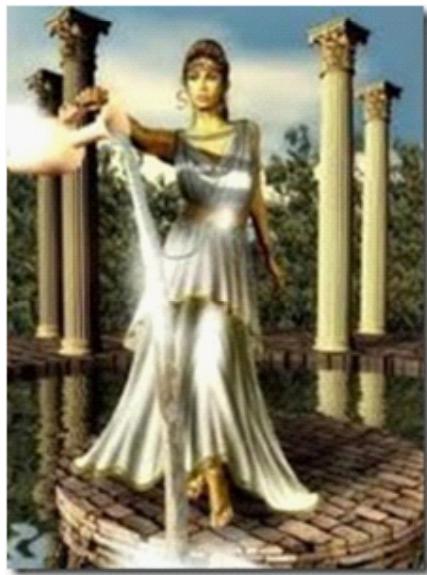
January ['dʒænjuəri], prvi mesec u godini, posvećen je bogu Janusu.

Janus je bio rimski bog ulaza, kapija, vrata, početaka i krajeva. Janus ima dva lica, svako na jednoj strani glave, kako bi drugačije mogao i da vodi računa o početku i kraju, svega što se dešava.

U staro-engleskom se mesec januar nazivao *Wulfmonath* wolf-month(vučji mesec), because that's when they roamed in search of food, tada su vukovi zavijali u potrazi za hranom.

February,['febrʊərɪ] drugi dodati zimski mesec, ime je dobio po svečanosti **Februalia** ili Februa, the Roman festival of purification, posvećenoj pročišćenju.

Stari engleski naziv za ovaj mesec je bio *solomonath*, *mud-month*, blatnjavi mesec, kada zima polako prolazi ali još ništa ne može da se radi u polju.

Sledi mesec mart, mesec sa kojima je nekada davno počinjala godina, mesec u kom se budila priroda i započinjao novi ciklus rasta i rađanja svih zemaljskih plodova.

March (märch), the third month of the year in the Gregorian calendar, znači treći mesec u godini, posvećen je bogu Marsu.

Mars, bog rata je bio veoma važan i cenjen u rimskoj mitologiji. Najpre je , bio bog proleća, rasta, bujanja u prirodi, zatim je evoluirao u boga smrti, da bi konačno postao bog rata. Sad ide mala pričica.

Bog Mars je bio veoma vezan za područje Italije, pre Rimljana, tu su živeli Etrurci.

Zagledao u lepu vestalku, sveštenicu boginje Veste, po imenu Rhea Silvia ili Ilia. Rezultat te plodosne veze su bili blizanci Romul i Rem, osnivači Rima. Zato su Rimljani sebe nazivali sinovima Marsa i veoma ga poštovali kao božanstvo.

Evo kako je čuveni Rubens naslikao Marsa i Reu Silviju.

U staroengleskom, mart je bio Hrethmonath, mesec kada su duvali jaki, besni vetrovi.

April ['eɪprɪl], the fourth month of the year, consisting of 30 days, četvrti mesec u godini.

April je dobio ime po - aperire, lat., “to open”. U aprilu se otvaraju pupoljci(buds) Possible because it is the month in which the buds begin to open.

U staroengleskom se zvao eastermonath po Eostre, germanskoj boginji plodnosti.

May (mei), the fifth month of the year, consisting of 31 days, dobio je ime po boginji Maji, boginji zaštitinici biljaka i njihovog rasta.

Maja je bila jedna od Plejada, sedam mitskih kćeri Atlasovih kćeri i to najstarija i najlepša. Poznate su Plejade još iz grčke mitologije. Pominje ih i Homer, ima ih u Bibliji.

Ovo je veoma važno sazvežđe, isto tako veoma lepo. Kada se vidi na nebu, moreplovci u ta stara vremena su znali da će vreme biti lepo i da im je plovidba sigurna. Ovo savežđe su poštovali mnogi narodi širom sveta, od Aboridžina do Japanaca, koji ih zovu Subaru, eto nam i čuvene marke automobila. Prelepi mesec maj posvećen je prelepoj boginji Maji, koja je Zevsu rodila sina Hermesa.

Thrimilce je stari engleski naziv za ovaj mesec, ili three-milk, što bi značilo da jedino tada su krave davale toliko mleka, du se mogle musti tri puta.

June [dʒu:n], the sixth month of the year, consisting of 30 days, mesec posvećen boginji Junoni (pandan u grčkoj mitologiji je Hera), Saturnovoj čerki i sestri i ženi boga Jupitera (Zevs u grčkoj mitologiji). Njen simbol je bio paun, jun mesec je mesec raznobojnog cveća.

Mesec juni je bio idealan mesec za venčanja u srednjevekovnoj Engleskoj. Zašto?

Ljudi su se veoma retko kupali, većina samo dva puta u toku života, kada se rode i kada napuste zemaljski život. Oni koji su to radili češće, a to znači jednom godišnje, obično su to radili kada otoplji, posle zimskih hladnih dana, u maju obično. Znači u junu su baš čisti, idealno vreme za svadbe i sve ostalo, što ide uz to.

Ostalo nam je još 6 meseci i njihova imena. Zamalo da priča postane dosadna u poređenju sa prethodnim opisima.

Da tako ne bude pobrinula sa naravano sujeta, želja za prestižom i na neki način želja za večnim životom ili bar pamćenjem.

Došli smo do sedmog meseca, jula. **July (dʒu'lai)**, the seventh month of the year, the month following June.

Ovo je mesec posvećen Gaju Juliju Cezaru i njegovoj reformi kalendara, koja je izvršena 4g pre n.e. ili 709 godine od osnivanja Rima.

Reforma koje je sproveo Numa, u velikoj meri je zavisila od veština, sposobnosti i doslednosti sveštenika, kojima je određivanje početka i kraja meseca, bio glavni zadatak.

Međutim, to je postao vrlo unosan posao, ljudima je iz raznih razloga odgovaralo da neki mesec produže a neki da skrate, a sveštenici su za odgovarajuću sumu novca rado izlazili u susret. Rezultat je bio da je januar često počinjao leti ili čak u jesen, jun je bio u sred zime.

Odlučno je u korenu, tu praksu sasekao Julije Cezar i sproveo reformu kalendara, koja je bila na snazi sledećih 1600 godina, sve dok za vreme vladavine pape Gregorija nije izvršena nova reforma, koja je na snazi i danas.

U staroengleskom to je mædmonath, meadow-month, mesec kada se stoka terala na livade, na pašu.

Ali, na vlast dolazi sledeći veliki rimski imperator Augustus Caesar , poznat između ostalog po tome što je porazio Kleopatru i Marka Antonija i osvojio konačno Egipat. On je smatrao da je dovoljno učinio za carstvo, da dobije svoj mesec.

Sextillus (sex = six), šesti mesec, kako se zvao do tada je dobio ime avgust, **August** ['o:gəst]. Za sada je sve u redu, ali... Avgust je smatrao da je isto toliko važan za Rim, kao i Cezar i zahtevao je da njegov mesec ima takođe 31 dan, kao i juli. Done, sprovedeno. Jadan februar, koji je do tada imao 29 dana, ostao je bez još jednog dana, sveo sa na 28, u prestupnim godinama 29 i taj dan je prebačen u mesec avgust. Pošto je septembar imao 31 dan, pa novembar, i tu je izvršena rotacija. da ne bi baš 3 meseca u nizu imala po 31 dan, pa je ekstra dan prebačen oktobru i decembru.

Staroengleski naziv je Weodmonath, weed-month, stim što je weed ovde u značenju rastinja a ne korova.

Ostatak priče o mesecima nije tako zanimljiv. Zadržani su stari latinski nazivi meseci po rimskim brojevima.

- **September**: from septem, Latin for “seven”, sedmi
- **October**: from octo, Latin for “eight”, osmi
- **November**: from novem, Latin for “nine”, deveti
- **December**: from decem, Latin for “ten”, deseti

U staroengleskom to izgleda ovako:

September [səp'tembə], hæerfestmonath, harvest-month, mesec žetve.

October [ok'təubə], winmonath, wine-month,mesec kada se pravilo vino.

November [nə'vembə], novembar, Blotmonath, blood-month, krvavi mesec, kada se stoka klala za zimu.

December [di'sembə], u staroengleskom ærra Geloa, period paganskih svetkovina.

4

Dani u nedelji / Days of the Week

Dani u nedelji na engleskom jeziku, to svi manje više znaju, nije nikakav problem. U principu to je tačno, sem malih poteškoća oko utorka i četvrtka, koji se vrlo često brkaju. Međutim, kad dođemo do spelovanja, tj pisanja, tu se obično pojave problemi.

Pošto iza svakog dana stoji neka simpatična pričica, a ja obožavam da pričam priče, vi da ih sluštate, kada se poveže poreklo reči sa spellingom, onda se više ne prave greške - provereno.

Pre nego što počnemo, VAŽNO je da se podsetimo:

- dani u nedelji se pišu velikim slovom
- predlog koji se koristi uz dane u nedelji je on - on Monday.

Monday izgovor '**mʌndeɪ**' ili '**mandi**' je naravno ponedeljak. Prvi dan u nedelji ili u našem jeziku dan koji dolazi posle nedelje. Po nekim kalendarima, jevrejskom na primer, ili hrišćanskom u nekim varijantama, u USA i Kanadi, prvi dan u nedelji je nedelja. Međutim, zbog potreba internacionalne poslovne saradnje, čuveni ISO standardi su odredili da je prvi dan u nedelji ponedeljak i tu je trenutno kraj priče. Para vrti, gde burgija neće!

Ponedeljak je u svim germanskim jezicima posvećen je Mesecu kao božanstvu, nekad muškog a nekad ženskog pola, znači bukvalno moon's day , mesečev dan, s tim što se ponedeljak piše sa jednim o i samim tim malo drugačije izgovara. Poreklo takvog označavanja, tj. posvećivanja ovog dana mesecu vodi iz, naravno, latinskog jezika - dies Lunae.

Tuesday, utorak, izgovara se 'tju:zdeɪ ili 'tju:zdi je drugi dan u nedelji, što nam govori i naš naziv utorak, vtori, starolovenski - drugi (въторъ).

U engleskom potiče od staroengleske reči Tiw's Day, Tiw ili Tir ili setiće se već Tor, poznati skandinavski bog rata, smatra se ocem svih bogova, lik koji je očistio zemlju od koječega i pripremio je za sledeću generaciju bogova na čelu sa Odinom – za sledeće, ne toliko ratoborno pokolenje bogova.

Tor je bio veliki ratnik, kao posledica okršaja sa divovskim vukom, ostao je bez desne ruke i uvek ima mač u ruci, a arsenal drugog oružja pri ruci.

TYR

The original Germanic god of war and the patron god of justice, the precursor of Odin. At the time of the Vikings, Tyr had to make way for Odin, who became the god of war himself. Tyr was by then regarded as Odin's son (or possibly of the giant Hymir). He is the boldest of the gods, who inspires courage and heroism in battle. Tyr is represented as a man with one hand, because his right hand was bitten off by the gigantic wolf Fenrir (in old-Norse, the wrist was called 'wolf-joint'). His attribute is a spear, the symbol of justice, as well as a weapon.

Njegov pandan u rimskoj mitologiji je bog rata Mars - dies Martis.

To ga u tradiciji čini danom posvećenom Marsu, pa samim tim se i ne smatra za baš srećan dan.

Znači pamtimo Tiw's - Tues+day.

Pre nego što nastavimo našu priču o d anima u nedelji u engleskom jeziku, da se osvrnemo malo na neke istorijske aspekte ove naše teme.

Nedelja nije oduvek imala 7 dana. Pre oko 4.500 godina u vreme egipatskih faraona, u Grčkoj, prostoru između Tigra i Eufrata, gde su cvetale stare civilizacije, nedelja je imala 10 dana. Nakon toga, sa procvatom Rima, prešlo se na osmodnevnu nedelju.

Tek je dobro nam poznat Gaj Julijus Cezar, uvođenjem novog kalendara - julijanskog, zvanično uveo i sedmodnevnu nedelju. U to vreme je poznat Ptolomejev sistem, po kome je Zemlja centar oko koga se okreću sve ostale planete. Pošto se znalo za 7 planeta, uključujući i Sunce i Mesec, svaki dan je dobio jednu planetu vlastaoca. Po Ptolomejevom sistemu to je izgledalo ovako:

- Day 1 Saturn → Saturday
- Day 2 Sun → Sunday
- Day 3 Moon → Monday
- Day 4 Mars → Tuesday
- Day 5 Mercury → Wednesday
- Day 6 Jupiter → Thursday
- Day 7 Venus → Friday

Da se vratimo na engleski jezik.

Wednesday, wenzdej, 'wenzdi, je Wōden's day, posvećen bogu Vodenu ili Vodanu, poznatijem po nazivu iz skandinavske mitologije - Odin.

To je bio vrhovni bog strao germanske mitologije, mada mu je kao pandan dat Merkur. Razlog je mogao da bude i taj što je bio poznat i kao Woden, the Wanderer, voleo je da luta, više od svega, što je približnije Merkuru kao glasniku bogova (ko je još video u rimske dobe, da vrhovni bog trčka tamo-vamo).

Voden je bio bog, koji je sa svojom braćom stvorio Zemlju, planetu, tako što je savladao i ubio diva, koji se zvao Ymir, ili tako nešto i od njegovog tela napravio naš mali kutak u svemiru. Odradio je on i sve ostalo po propisu, reke, životinje, biljke i naravno prvog čoveka i ženu.

Eto nas u sred srede tj. sredine nedelje.

Njegov sin je bio Thor, možemo ga slobodno zvati gromovnik, opaki bog, koji se u nekim germanskim mitologijama preklapa sa pomenutim bogom Tiw (utorak), nije ni čudo što se često greši, kada su nazivi ova 2 dana u pitanju. Thor je izjednačen sa vrhovnim rimskim božanstvom Jupiterom. Posedovao je magični čekić, razorne moći, pomoću koga je stvarao munje i gromove a i sređivao neprijatelje. Gde god da ga baci, čekić se uvek, nakon izvršenog zadatka, vraćao Toru u ruke. Dakle to je **Thursday**, 'θɜrzðεɪ' ili 'θɜrzdi'.

To je četvrti dan u nedelji, pa ga mi prigodno tome zovemo četvrtak.

Petak je jedini dan posvećen boginji u engleskoj tj. germanskoj mitologiji. Toliko je uspeo da se izbori ženski rod tokom istorije. E sad taj petak, peti dan, kod nas je muškog roda by the way, subota i nedelja su ženskog.

Dakle petak, **Friday**, 'fraɪðεɪ', 'fraɪði', posvećen je boginji koja je pandan Veneri, boginji ljubavi.

Situacija nije baš najjasnija pošto se 2 boginje bore za pravo da se pojima naziva taj dan.

Prva bi bila **Frigg** (ili Frigga), vrhovna boginja nordijske mitologije.

Prelepa boginja čije ime, samo po sebi znači ljubav ili voljena, po nekim tumačenjima, je bila vrhovna boginja, supruga Odina, kraljica Asgarda u kome je smeštena mitska Valhala. Imala je svoju decu sa Odinom, ali i vodila računa o ostaloj Odinovoj deci iz raznoraznih veza.

Bila je simbol ljubavi, naročito majčinske ljubavi. Da bi stvari bile na svom mestu, Friga se pobrinula tako što je pored Pomenute Valhale, kojom je vladao Odin, za sebe organizovala Fólkvangr, svoje ništa manje vredno prebivalište, u koje je primala preminule duše, po principu pola kod Odina, pola kod nje.

Ima tumačenja da je Frigg u stvari personifikacija same planete Zemlje. Ona je vladala atmosferom, maglom, oblacima i otuda je čest njen prikaz kako tka oblake. Iako je njena boja bila bela, oblake je tkala u izuzetno prefinjenim nijansama boja.

Umela je da svoje tkanje prebací i na zvezdani svod, pa je njenih ruku delo Frigga's Spinning Wheel, nama poznatije kao Orionov pojас ili Orionovo sazvežđe.

Umela je da predskazuje budućnost, ali nije bila rada da o tome govori.

Druga boginja bi bila boginja **Freyja**, što znači nešto kao Lady. Takođe je simbol ljubavi, plodnosti, lepote, života i smrti, zlata... Odlikuje se izuzetnom lepotom, poseduje čarobni ogrtač za letenje od sokolovih pera, ume da se pojavljuje u različitim

oblicima i često putuje u kočiji, koje vuku mačke. Ostatak njene priče je sličan, kao onaj opisan kod Frigg.

E sad ne znam da li to ima ikakve veze sa gore pomenutim, ali petak se smatra izuzeno baksuznim i nesrećnim danom, još ako je 13. - pu, pu..

Sve to kao ima neke veze sa templarima, ali to je već neka druga priča, čitali ste to kod Den Brauna.

Saturday - 'sætərdeɪ ili 'sætərdi, je totalno preuzet iz rimske mitologije, tj to je dan posvećen Saturnu.

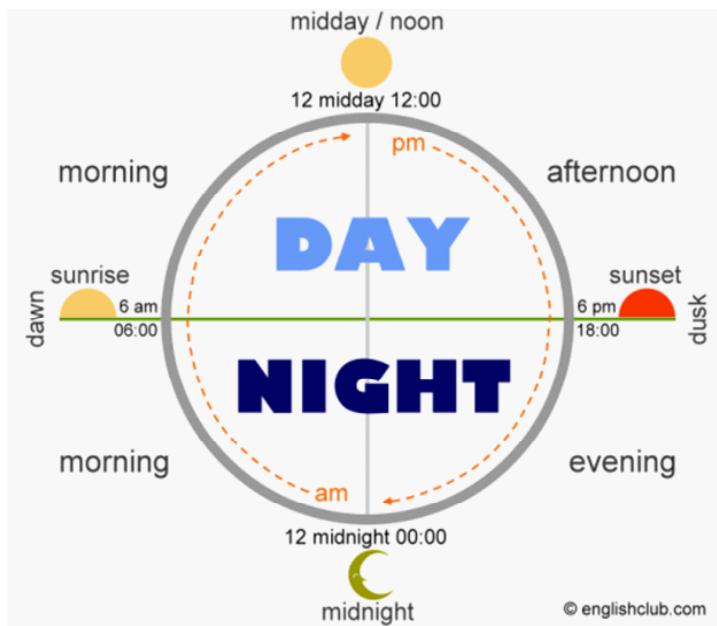
Naš naziv subota potiče od jevrejske reči *sabat*, Shabbat.

Sunday - 'sʌndɪ ili 'sʌndeɪ, naravno u svom značenju ima sunce, ali to je dan posvećen Bogu u hrišćanstvu, Lord's Day. Nedelja, kako kaže naša reč, je dan kada se ne dela, nego se posvećuje molitvi i odlasku u crkvu.

To je to, ukratko. Ima li sada nekoga, ko je sve ovo pročitao, a nije zapamtio nazive dana u engleskom jeziku. Nema šanse!

5

Doba dana

Ova divna ilustracija preuzeta sa odličnog sajta za učenje engleskog jezika – englishclub.com, govori sve, kada su u pitanju pojmovi vezani za doba dana, dan i noć.

Dan počinjemo svitanjem, **dawn**, sa izlaskom sunca, **sunrise**. Zatim sledi jutro, **morning** i dok se obrnemo eto podneva, **noon**. Sada je ono doba dana koje je posle-after, podneva, znači posle podne, **afternoon**. Sunce zalazi, **sunset** i polako pada mrak, znači sada je sumrak, **dusk**. Eto nama čuvenog filma od sumraka do svitanja - **From Dusk Till Dawn** – čisto da se podsetimo.

Zatim sledi veče, **evening**, pa noć, **night** i na kraju ponoć, sredina noći ili **midnight**.

6

It is tea time – vreme je za čaj

Toliko toga već znamo o engleskom jeziku, vreme je da popijemo čaj, pravi engleski čaj u 5 po podne, *afternoon tea*.

Čaj u Engleskoj se ne piće kao kafa kod nas, posle obroka ili radi buđenja. Čaj i ispijanje čaja je ustvari poseban obrok.

Sam čaj, kao napitak, prvi su konzumirali Kinezi. Postoji legenda, da je nekada davno, neki kineski car pošao na put. Napravljen je mali odmor pored puta i služe su pripremala posluženje. Pošto je bio vetrovit dan, suvo lišće je palo u posudu u kojoj se voda prokuvalava i car je oduševljen ukusom zahtevao da od tada isključivo piće prokuvanu vodu sa suvim biljnim listićima.

Vreme je prolazilo, Kinezi su usavršili svoj napitak, kao i sopstvenu tradiciju ispijanja čaja. U Srednjem veku, kada su uspostavljene veze i trgovački karavani redovno odlazili put Kine, lističi čaja su postali obavezni sastojak njihovih tovara na povratku u Evropu. Prva stanica je bila Portugalija, gde se prvo proširila moda i navika ispijanja čaja. Zatim se čaj polako proširo po Evropi da bi centar trgovine čajem postala Holandija. To je period 16-od i 17-og veka.

A Englezi, tamo je omiljeno piće u to vreme bilo pivo, tačnije vrsta piva, ali, o tome drugom prilikom.

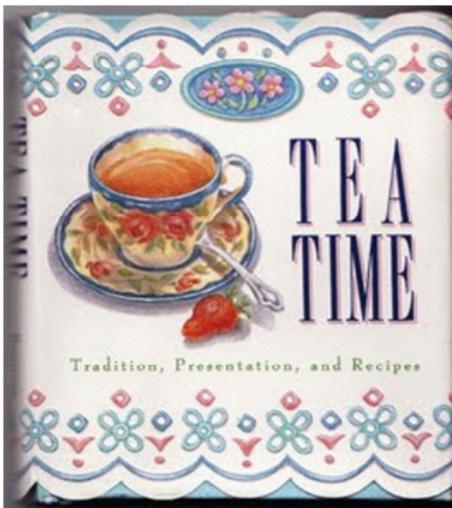
Sve se to promenilo kada se engleski kralj Čarls II oženio sa portugalskom princezom Katarinom Braganca. Katarina je zasluzna za stvaranje tog, danas, tipičnog engleskog običaja, popodnevnog čaja. U to vreme postojala su 2 obroka doručak i večera, s tim što je večera bila najvažniji, ali i najobilniji obrok. Vojvotkinji Ana Mariji od Bedforda se pripisuje čast da je kumovala novoj engleskoj tradiciji. Njoj je ta pauza između obroka bila predugačka, tako da je uvela novi obrok, koji se sastojao od ispijanja čaja uz serviranje laganih obroka, koji se mogu jesti rukom, kao što su sendvići, mali kolačići i sl.

Polako je način serviranja obroka postao stvar prestiža, način da se impresioniraju odabrani gosti.

Čajanke su se organizovale na polju, kada je vreme to dozvoljavalo, u salonima, počele su da se otvaraju čajdžinice. Servisi za čaj su postali mala umetnička dela, tradicija se proširila ne samo na način serviranja, nego i na čitave serije recepata za prigodna posluženja uz čaj.

Postoji priča da za vreme II svetskog rata, gledano težinski, više čaja je isporučeno vojnicima na front nego municije!

Sve je važno ako želite po prisu da servirate tradicionalni engleski čaj. Pravila postoje kako se kombinuju ukusi, boje, mirisi. Naravno, ono što je tipično je da većina Engleza čaj piju sa mlekom. Oni, koji koriste limun, nikako ga ne cede, već se limun isečen na kriške, ubacuje u šoljicu čaja po želji.

Sve se menja pa i Kinezi, koji su stvorili čaj, kao napitak, nisu više ni u Top 10, kada je u pitanju godišnja potrošnja čaja po glavi stanovnika. Ali, prvi nisu Englezi, oni su drugi, prvo mesto drže Turci.

7 Da li ste za sendvič?

Sandwich ili srpski prevod sendvič je omiljeni obrok većine od nas. A kako je ova reč nastala?

Mala deca sa engleskog govornog područja vezuju sendvič sa pescicom - sandwich/sand.

Međutim, Sandwich je ime, tačnije prezime čuvene engleske plemićke kuće.

Lord Sandwich, 4.erl kuće Sandwich, živeo je u 18-veku. Bio je veoma uticajan u svoje doba i izuzetno bogat. Pod njegovim pokroviteljstvom James Cook je oplovio mnoga mora i okeane. Cooke je otkrio i Havaje i u čast svog dobročinitelja nazvao ih je Sandwich Islands.

Ali istorija je presudila da bude zapamćen po svom poroku. Naime Lord Sandwich je bio strastveni kockar. Toliko se unosio u igru, nije želeo da gubi vreme, a igrao je satima bez prestanka, da je kako priča kaže, jednom prilikom naredio svom slugi da mu doneše za sto parče govedine između 2 komada hleba(da ne bi igrao karte prljavim rukama). Nije prošlo puno vremena, dok se nije čulo od njegovih saigrača - I'll have what Sandwich is having...”.

Ostalo je istorija.

Koliko danas postoji varijacija i recepata na temu sendviča, niko ne zna.

8

Pite, mmm - pie, apple pie, tart

Šetamo tako Beogradom, ili se nalazimo sa prijateljicom, svratićemo na kafu a i nešto slatko uz kafu, ne bi bilo loše. Teško da će neko danas u Beogradu poželeti da svrati na tulumbe ili Vasinu tortu, lenju pitu da ne pominjem. Šta se to jede kao slatkiš ovih dana?

Apple pie ili tart, zar ne!

Ne kažem da je to totalno loše, već od ovih sličica mi ide voda na usta, verovatno ću odjuriti da pojedem nešto od pomenutog, čim završim post - mada ne bih odbila ni Vasinu tortu, da mi neko ponudi, naprotiv, ali to je trenutno passe!

Dakle pita, pie , u zemljama engleskog govornog područja, nema mnogo veze sa pitama, hranom, koju mi zovemo tim imenom.

Istorijski gledano, prve pite su pravili stari Egipćani, recepte su oplemenili i doradili stari Rimljani i onda se to kulinarsko dostignuće razgranalo po Evropi.

Prvi recepti za pite se pominju u doba Čosera, 14 vek. Tada su se već pravile pite od jabuka i polako postajale opšte prisutne na celom ostrvu.

XXIII. For to make Tarty in Applis.

Tak gode Applys and gode Spycis and Figys and reyfons and Perys and wan they are wel ybrayed co lourd b wyth Safroñ wel and do yt in a cofyn and do yt forth to bake wel.

Evo i originalnog recepta iz tog vremena.

Interesantno je da su se slatke pite pojavile relativno skoro, sa masovnjom proizvodnjom šećerne trske u britanskim kolonijama. Do tada su pite bile onoliko slatke, koliko je bilo slatko dodavano voće.

Testo za pite je ono što se kod nas zove sirkavo testo, testo koje nakon što se umesi, treba da odstoji izvesno vreme na hladnom mestu, najbolje u frižideru.

Znači, ono što je tipično je da se testo podeli na dve kore, jedna na dno pleha, zatim ide bogato punjenje, pa druga kora.

Ali, neki kuvar nije zamesio dovoljno testa, imao je samo za donju koru. Stavio je voće preko nje i stavio da se peče, ne bi li spasao sebe bede ili kazne i - smislio je novu poslasticu, tart.

Bukvalno, tart je pita bez gornje kore. Pošto su kuvari vremenom shvatili, da poslastica, koja nije pokrivena korom, mnogo lepše izgleda na oko, daje mnogo mogućnosti za kreaciju, popularnost tarta se brzo proširila.

Poreklo reči tart se dovodi u vezi sa tortom.

Tart doduše u engleskom ima i druga značenja, npr. fancy woman, lady of pleasure, prostitute, sporting lady, whore, woman of the street. Ali to nema veze sa našom temom.

Za kraj, još jedan, više američki specijalitet.

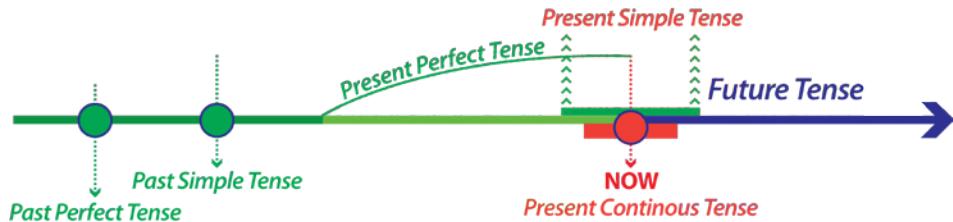

Pie a la Mode je pita od jabuka ili nekog drugog voća, servirana sa šlagom ili sladoledom.

9

Vremena u engleskom jeziku i tabela

Bez puno priče, vreme prolazi a vremena su baš lepo nacrtana!

10 Sve dugine boje -naravno boje na engleskom

Boje, boje su nam tako važne u životu. Zamislite kakav bi to bio život da živimo u crno-belom svetu. Zato ćemo danas gledati lepe, šarene sličice i potsetiti se naziva boja na engleskom.

Za početak, rainbow - duga i dugine boje.

Boja se na engleskom kaže - ups,
eto prve komplikacije.
Moramo da odredimo koji pravopis,
spelling, želimo da sledimo.

Većina reči, koje su potekle iz latinskog i završavale su se na - or, imaju različiti pravopis:

- u britanskom engleskom se završavaju sa -our (flavour, honour, neighbour, rumour, labour)
- u američkom englekom se zavešavaju na -or (flavor, honor, neighbor, rumor, labor).

Dakle boja se isto kaže ali se piše različito - u Britaniji colour a u USA color.

Evo sada boja:

Osnvne boje = Primary Colours

Red - crvena

Blue - plava

Yellow - žuta

Izvedene, sekundarne boje
= Secondary Colours

Purple - ljubičasta

Green - zelena

Orange - narandžasta

Zatim imamo **Brown** - braon, smeđa i **Grey** - siva.

Black and White su crna i bela.

Dodala bih tu i **Pink** - ružičastu i **Cream** - bež, **Gold** - zlatnu, **Silver** - srebrnu.

Ako želimo da kažemo da je boja svetla ili tamna onda je **light green** ili **dark green**.

Naravno ima još mnogo boja, ovo bi bile one osnovne. Slikari na primer koriste čitavu paletu boja sa čudnim nazivima, recimo - Burnt Sienna (pečena sijena, vrsta braon boje), Prussian Blue (prusko plava).

Za kraj, da napomenem da postoji puno idioma, izraza u engleskom jeziku, koji u sebi sadrže boje.

Na primer:

- black sheep (of the family), crna ovca u porodici
- blue in the face, veoma ljut, poplaveo u licu, bukvalno
- red-letter day, dan koji se pamti po nečemu veoma važnom
- with flying colors, veoma uspešno.

A sada veoma nešto veoma važno: na našoj lepoj vremenskoj osi, prošlost nam je zelena, sadašnjost crvena a budućnost plava.

Da počnemo od budućnosti, koja se tek nazire u plavičastoj izmaglici.

11 Zašto je plavo tako tužno u engleskom jeziku - I am feeling blue

Eh, ta plava boja. Negde sam pročitala da procentualno najviše ljudi na svetu voli plavu boju. Psiholozi, dizajneri enterijera i razni drugi stručnjaci preporučuju što više plave boje u ambijentu koji nas okružuje.

A u engleskom jeziku, pogledajte bilo koji rečnik za značenje blue:

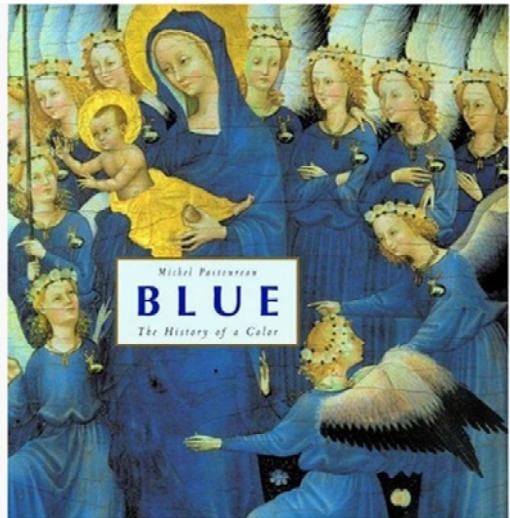
1. of the color blue
2. low in spirits : melancholy

Kako to da je plavo i tužno melanholično isto. Po definiciji, to bi izgledalo ovako:

If you feel blue, you are feeling unwell, mainly associated with depression or unhappiness.

E pa, prvu vezu ćemo potražiti u istoriji hrišćanstva.

Plava je boja device Marije. Za razliku od crvene, plava simbolizuje smirenost, uzvišenost, to je boja neba, nebeskog mira, ali i tuge za žrtvom koju je Isus podneo, radi spašavanja čovečanstva.

Istoričari umetnosti, ipak kažu, da je razlog, zbog koga je plava boja postala Marijin simbol, taj što je u srednjem veku, plavi pigment, koji se pravio od retkog polu-dragog kamenja, bio veoma skup i redak pa se zato koristio samo na veoma važnim i manjim detaljima a to je bila Marijina odeća.

Mala digresija, u nemačkom jeziku kada kažemo bukvalno da je neko plav - blau sein, to znači da je zdravo pijan.

Znači to vezivanje plave boje i tuge je specifično za engleski jezik.

Postoji i drugo tumačenje.

Engleska je ostrvska zemlja, okružena morem i okeanom, sa nestabilnim vremenom. Preovlađuje vlažno vreme sa puno kiše, magle, oblaka, sve te vremenske pojave imaju u sebi negu plavičastu gamu. A kada je takvo vreme, pa i raspoloženje nije baš drugačije.

Zato plava i nije bila omiljena boja na britanskim ostrvima. U plavo su bile obučene sluge i ostale niže kategorije

stanovništva. Smatra se da je to razlog što je plava boja simbol policijskih snaga u većini zemalja.

Takođe radnici, koji rade po fabrikama i na drugim mestima, i to čiste fizičke poslove se nazivaju Blue-collar worker za razliku od White-collar worker, koji rade u kancelarijama i nose odela preko košulja sa belim krgnama (collar).

Blues, kako to da preskočimo, ta divna tužna muzika. Objasnje je da poreklo za taj izraz, koji označava tužnu muziku, treba potražiti u 'blue devils' -- hallucinations, plavim đavolčićima, koji se, kao što se ružičasti slonovi pojavljuju u nekim drugim stanjima, đavolčići i to plavi se pojaviju u teškim depresijama.

I evo malo fraza i izraza, koji u sebi sabrže blue:

- **Out of the blue:** unexpected - neočekivano
- **Blue ribbon:** first place; to describe something as being of the highest quality - prvo mesto, nešto što je najbolje
- **Blue blood:** an aristocrat - plava krv, aristokrata

12 Zeleno, volim te zeleno!

Zelena je izvedena boja, dobija se mešanjem plave i žute. U engleskom jeziku vuče koren od reči **growan, to grow**.

Interesantno je da nemaju svi svetski jezici posebnu reč za zelenu boju. U japanskom ista reč označava zelenu i i plavu boju a persijskom zelenu i tamnu ili crnu.

Zelena je veoma zastupljena boja u prirodi, naročito se vezuje za proleće i leto. To je boja biljaka, drveća, šuma, mnoge životinje su zelene boje. To je boja, koja deluje umirujuće na nervni sistem.

Međutim, ova boja je simbol zavisti a veoma često devil, đavo nije samo crven, nego i zelen.

Interesanto je da su vanzemaljci, aliens, obično predstavljeni kao mali, zeleni posetioci iz svemira.

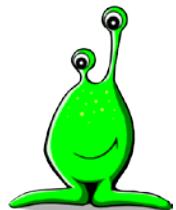
Zelena boja je boja novca, boja koja označava da nema opasnosti, da je prolaz sloboden.

give somebody/something the green light - to give permission for someone to do something or for something to happen, dati nekome zeleno svetlo

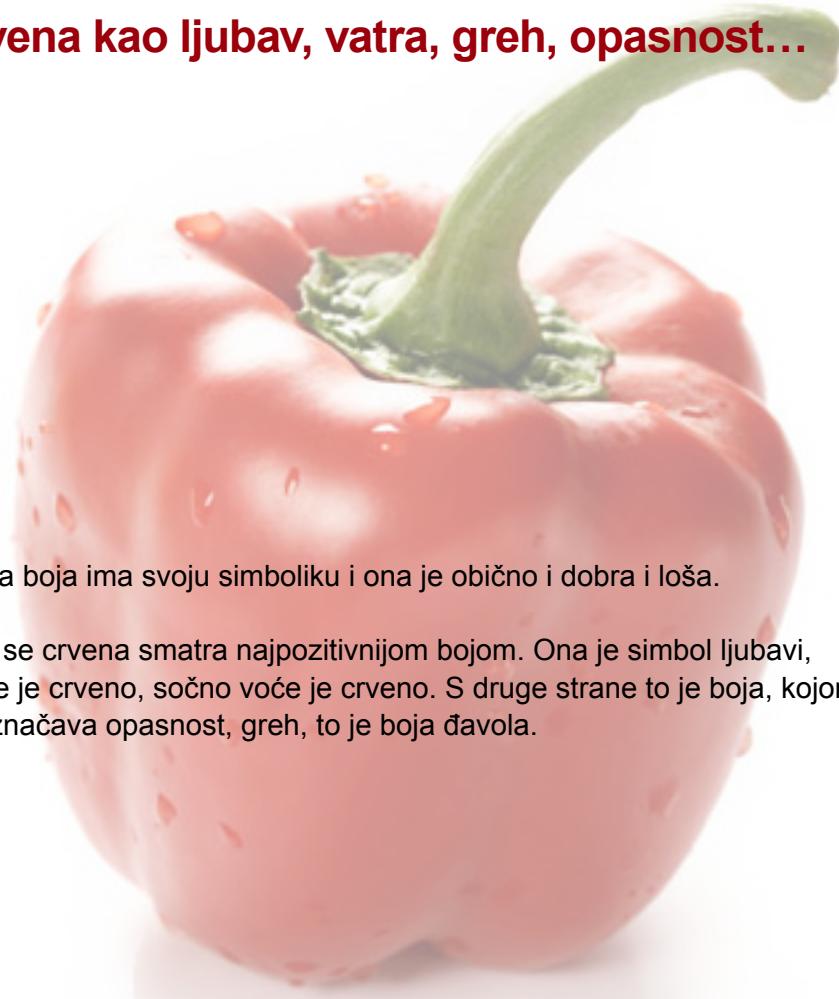
green stuff – money, papirni novac

green with envy - full of envy, very jealous, zavist, ljubomora

grass is always greener on the other side - a place that is far away or different seems better than where we are now, trava je uvek zelenija tamo negde, uvek nam se čini da je lepše na nama nekim nedostižnim mestima.

13 Crvena kao ljubav, vatra, greh, opasnost...

Svaka boja ima svoju simboliku i ona je obično i dobra i loša.

Tako se crvena smatra najpozitivnijom bojom. Ona je simbol ljubavi, cveće je crveno, sočno voće je crveno. S druge strane to je boja, kojom se označava opasnost, greh, to je boja đavola.

Crvena boja je lek za depresiju, popravlja raspoloženje. Pošto je prilično agresivna, najbolji vizuelni efekti se postižu, kada su detalji u crvenoj boji.

Nežnije nijanse crvene boje su, po pravilu, simbol pozitivnih osećanja, ljubavi, dok tamnije simbolišu negativna, kao greh, zavist, bes.

Ako se setimo naše duge ili bilo koje druge, primetićemo da se crvena uvek nalazi na vrhu, čini najviši luk duge.

U engleskom jeziku red potiče od staroengleske forme rēad, što istorijski gledano ima svoj koren u sankritu, u kome reč rudhira označava i crvenu boju i krv.

Crveno je svuda oko nas. Najviše zastava na svetu ima crvenu boju, pretpostavlja se baš zbog simbolike dobrovoljnog prolivanja krvi, tj. hrabrosti i junaštva.

Tako je i u izrazima i frazama u engelskom jeziku.

Good red

Red letter day - important occasion, veoma važan događaj, dan za pamćenje

Red carpet treatment - make someone feel special, treat them as if they are a celebrity , tretirati nekoga veoma posebno, kao da je na crvenom tepihu

Paint the town red - celebrate, go out partying, slaviti, ići u provod

Bad red

Seeing red - to be angry , biti veoma ljut

In the red - being overdrawn at the bank or losing money, ući u crveno, kada je račun u banci u pitanju

Red flag - denotes danger, warning, opasnost

14 Present Simple Tense - sadašnje prosto vreme, da prostije ne može

Dakle prvo i osnovno vreme, koje se uči u engleskom jeziku, je **Present Simple Tense**. To bi značilo da je vreme prosto, tj. da nije složeno (mudro, zar ne). Da to prvo razjasnimo, sa aspekta, našeg, maternjeg nam, srpskog jezika.

Srećom i kod nas postoje i prosta i složena vremena, tako da su negde moguće direktnе asocijације, tj. postoje poklapanja, a negde nisu.

Prosto vreme u srpskom jeziku je prezent.

Ja pijem limunadu.

Složeno vreme u našem jeziku je na primer perfekat.

Ja sam pio limunadu.

Dakle ovako

složeno = 2 dela, 2 reči, 2 kom, 2 glagola, kako je kome zgodnije, pomoći glagol + glavni glagol

1. sam + 2. pio

prosto = 1 deo, 1 reč, 1 kom, 1 glagol - samo glavni glagol - main verb - gčagol koji se menja

1. pijem

Present Simple Tense je kako mu ime kaže Simple = prosto vreme

Znači samo nam treba glavni glagol, kom 1.

To se odnosi na potvrđni oblik, na izjave tipa:

ja pijem, on jede, ona spava itd.

Kada se koristi Present Simple Tense

Znači izjave, tzv opšta mesta, nešto što se radi svakog dana ili u redovnim razmacima (svakog petka, npr), nešto što je samo po sebi tako kako je (Godina ima 12 meseci.)

A pravi se prosto da prostije ne može biti.

potvrđan oblik -positive

jednina	množina
---------	---------

1. I play	1. we play
2. you play	2. you play
3. he plays	3. they play
she plays	
it plays	

Znači imamo glagol u infinitifu to play, briši to i dobiješ infinitivnu osnovu, koja je istovrменно oblik u svim licima Present Simple Tensa sem u 3-em licu jednine u kom dodajemo nastavak **-s**.

I work	The Simple Present Tense 1st person singular
You work	The Simple Present Tense 2nd person singular
He works She works It works	The Simple Present Tense 3rd person singular
We work	The Simple Present Tense 1st person plural
You work	The Simple Present Tense 2nd person plural
They work	The Simple Present Tense 3rd person plural

The End